

KEHITYSVAMMAISTEN ERITYISHUOLTOLAIN MUKAISET PALVELUT 1.1.2017

Kehitysvammaisten asuminen 1.1.2017 alkaen

Asumispalvelut voidaan järjestää omassa kodissa, ryhmäkodissa tai muussa henkilölle itselleen parhaiten soveltuvassa paikassa. Asumispalvelut tulee järjestää ensisijaisesti vammaispalvelulain ja toissijaisesti kehitysvammalain perusteella. Vammaisuuden johdosta tarvittava apu ja tuki on aina asukkaalle maksutonta. Maksuttomuus perustuu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakiin (4 §).

Kehitysvammaisen ihminen on oikeutettu saamaan tarvitsemansa asumispalvelut kehitysvammalain perusteella erityishuoltona, ellei niitä voida järjestää vammaispalvelulain nojalla. Asumispalveluita järjestettäessä huomioidaan erityishuollon tarkoitus edistää henkilön suoriutumista päivittäisistä toiminnoista ja turvata hänen tarvitsemansa hoito ja muu huolenpito (kehitysvammalaki 1 §). Tämä edellyttää sellaisia yksilöllisiä palveluita ja tukitoimia, joita henkilö tarvitsee yhdenvertaisten elämisen mahdollisuuksien turvaamiseen sekä kotona että kodin ulkopuolella. Kehitysvammalain mukaisia asumispalveluita järjestetään omana toimintana, ostopalveluna tai palvelusetelillä.

Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta 1.1.2017 alkaen

Työ- ja päivätoimintaa järjestetään sosiaalitoimen palveluna toimintakeskuksissa tai tavallisilla työpaikoilla henkilöille, joilla ei ole edellytyksiä työsuhteeseen työhön. Toimintakeskuksia ylläpitävät kunnat, kuntayhtymät ja säätiöt. Työ- ja päivätoiminta palveluissa mukana olevat ihmiset ovat asiakkaita, eivät työntekijöitä. Työ- ja toimintakeskuksissa järjestetään päivätoimintaa eniten tukea tarvitseville. Päivätoimintaa järjestetään kehitysvammaisten erityishuoltolain tai vammaispalvelulain perusteella.

Päivätoimintana järjestetään muun muassa vuorovaikutustaitojen ja jokapäiväisen elämän taitojen harjoittelua, luovaa toimintaa, ulkoilua ja muuta liikuntaa, opetusta, yksinkertaisia työtehtäviä ja virkistystoimintaa.

Työtoiminnan muotoja ovat **työkeskuksessa tehtävä työ(toiminta) sekä tavallisilla työpaikoilla järjestettävä avotyötoiminta**. Työtoimintaa järjestetään kehitysvammaisten erityishuoltolain tai sosiaalihuoltolain perusteella. Työstä ei makseta palkkaa, eikä siinä ole työsuhdeturvaa. Jos työtoimintaa järjestetään kehitysvammaisten erityishuoltolain perusteella, on henkilöllä oikeus ilmaiseen kuljetukseen työtoimintapaikalleen.

Kehitysvammaisten työosuusraha 1.1.2017 alkaen

Työ- ja päivätoimintaa järjestetään kehitysvammalain, sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain nojalla. Työosuusrahaa maksetaan työtoimintaan osallistuville henkilöille niiltä päiviltä kun asiakas on työssä tai mukana työtoiminnassa tehtyjen tuntien mukaisesti. Työosuusrahaa voidaan maksaa tilapäisiltä kurssi- ja koulutuspäiviltä sekä työtoiminnan järjestämiltä virkistyspäiviltä.

Työosuusrahan tarkoituksena on olla korvaus ja kannustus tehdystä työstä. Sitä voidaan maksaa työ- ja päivätoimintayksikössä tai sen ulkopuolisessa työpaikassa (avotyötoiminnassa) tehdystä työstä. Työtoimintaan osallistuvan henkilön päivittäinen työaika voi vaihdella yksilöllisesti 1-6 tuntiin/päivä. Pääsääntöisesti työtoimintaan osallistuvien henkilöiden päivittäinen työaika on 3-4 tuntia/työpäivä. Työtoimintaan osallistutaan 1-5 päivään/viikko kunkin henkilön palvelutarve huomioiden.

Työtoiminnan työaika määräytyy aina yksilöllisesti. Osa työtoimintaan osallistuvista tekee töitä viitenä päivänä viikossa, osa harvemmin. Myös työpäivän pituus voi vaihdella yksilöllisesti. Työtoiminnasta maksetaan työosuusrahaa, joka on 2-10 euroa päivässä. Työosuusrahan määrästä päättää työkeskus ja työkeskusta ylläpitävä organisaatio ja se perustuu palvelusuunnitelman tekemisen yhteydessä arvioituun asiakkaan toimintakykyyn. Yleensä työntekijä maksaa toimintakeskukselle ylläpitomaksun esimerkiksi lounaasta ja kahvista. Ylläpitomaksu voi olla korkeampi kuin työosuusraha.

Työosuusrahaa ei makseta päivätoiminnassa oleville asiakkaille, joiden toiminta on hoitopainotteista ja heidän tuen tarpeensa on laaja-alaista. Asiakas voi osallistua sekä työ- että päivätoimintaan, jolloin työosuusraha maksetaan siltä ajalta kun hän on työtoiminnassa. Työosuusrahaa suoritetaan sen mukaan, kuinka asiakas pystyy osallistumaan toimintaan oman yksiköllisen toimintakykynsä mukaisesti.

Työosuusraha maksetaan vain käyntipäiviltä. Työosuusrahaa maksetaan maksuluokan mukaan asiakkaan tehtävät, toimintakyky ja osallistumismahdollisuus huomioiden. Maksuluokan päättää yksikön esimies oman ohjaajan kanssa.

Voimassa olevan tuloverolain 92 §:n 23 kohdan (1128/2005) mukaan kunnan, sosiaali- ja terveydenhuoltoa harjoittavan muun julkisyhteisön tai yleishyödyllisen yhteisön kehitysvammaisille, mielenterveyspotilaille, päihdehuollon asiakkaalle järjestämänä työ- ja päivätoiminnasta maksama toiminta- tai muun niminen avustus, jolla tuetaan asiakkaan hoitoa, kuntoutumista ja yhteiskuntaan sopeutumista, on verovapaata sosiaalietuutta.

Työosuusrahan määrästä tekee asiakaskohtaisen päätöksen virkasuhteessa oleva työyksikön ohjaaja tai jos yksikössä ei ole virkasuhteista ohjaajaa, päätöksen tekee vammaispalvelun sosiaaliohjaaja/palveluohjaaja/ohjaaja.

